

Conferència del Cercle d'Economia

15/02/2001

L'encaix Andorra - U.E.: quin lloc per la fiscalitat?

Sr. Sangrà

Ministre de Finances i Interior del Govern d'Andorra

Bona nit a tothom. Moltes gràcies al Cercle, per permetre'm fer aquesta xerradeta, que, prometo, serà breu.

Abans de començar, com a responsable de l'agència de mobilitat, informar al públic, que els embotellaments d'avui es produeixen com a conseqüència de dos accidents de trànsit, sense resultats greus, afortunadament.

La meua intervenció d'avui serà breu. És la intervenció que vaig fer el ***Dia d'Andorra*** a Barcelona, en la presentació de l'estudi de en **Pedro Solbes**: ***"Elements per definir un model de relació entre la Unió Europea i Andorra"***.

La meua visió, serà ben general, és a dir, com el procés de construcció europeu afecta a Europa, evidentment, i també afecta a un petit país com Andorra, des de l'òptica de Pedro Solbes, qui, quan va acceptar l'encàrrec de Govern, i quan el va lliurar, no era encara comissari europeu. Al Govern ens agrada molt pensar que, com a conseqüència de la lectura de l'informe, van decidir nomenar-lo comissari. En qualsevol cas, és una bona síntesi del que és Europa, i un bon marc per a analitzar, com Andorra ha de veure aquest procés d'integració.

Pedro Solbes, actual Comissari Europeu d'Afers Econòmics i Monetaris, ens va lliurar l'estudi el juny del 99. (Hi ha molta gent que va ser testimoni de quan va entrar aquest informe en aquesta sala). Dir també, que la relació de Pedro Solbes amb Andorra ve de llarg. Pedro Solbes va ser una de les persones, un dels assessors, que va tenir el Govern quan es va negociar l'Acord d'Unió Duanera de 1990. Per tant, Pedro Solbes, és amic d'Andorra i segueix, segons paraules seves, amb especial simpatia, l'evolució del nostre país.

Del seu llibre, *Elements per definir un model de relació entre la Unió Europea i Andorra*, se n'ha fet una publicació per part del Govern d'Andorra i, en concret, per part del ministeri de Relacions Exteriors, val dir que està molt bé, és molt fàcil de llegir i no és massa cara. Per tant, em sembla que ha de formar part dels llibres de capçalera de qualsevol persona interessada en temes econòmics, i més, de qualsevol persona d'Andorra, interessada amb temes d'economia i amb el futur del nostre país. També dir, que no cobro cap comissió per les vendes d'aquest llibre.

Què recull aquest estudi? Aquest estudi recull la visió de Pedro Solbes de, **com el procés d'integració europea pot afectar a Andorra**, i com s'ha de preparar, o pot encarar, Andorra, aquest procés d'integració, de cara a trobar el seu nou lloc sota el sol, el seu nou lloc en aquesta Europa, cada cop més gran i, fins al moment, cada cop més homogènia.

La realitat europea es vesteix al voltant de **tres pilars**. Fins ara, la immensa majoria dels avenços que s'han produït amb aquest procés d'integració, s'han produït amb l'àmbit del **primer pilar**. Des del 1957, amb la creació del Mercat Comú, es comença a avançar amb les quatre llibertats d'aquest Acord de Creació del Mercat Comú: llibertat de circulació, de mercaderies i serveis, de persones, i, de capitals.

Al 1986, es crea el Mercat Únic. Es dona la gran empenta amb aquest procés de millora en el que és el primer pilar. No només això, sinó que, el **Tractat de Shengen**, concreta d'una manera ja molt més definitiva, el que és una de les llibertats fonamentals: **la llibertat de circulació de persones**. Dit sigui de pas, aquest tractat, no afecta de la mateixa manera a tots els països de la Unió. Hi ha tota una sèrie de països, que no s'integren amb aquest espai de polítiques de seguretat, d'ordre públic i de lliure circulació que defineix, per exemple Anglaterra.

En qualsevol cas, el gran pas d'aquest procés d'integració es dona amb el **Tractat de Maastricht**, on, no només es beneeix aquest Mercat Únic, sinó que s'avança amb el que és el

repte des d'aleshores, un repte que, cada dia que ens acostem a aquest final d'any, està més a la boca de tots: és el repte de la moneda única.

L'acord de Maastricht, també té la virtut d'ampliar a l'àmbit de la construcció europea el que és el segon pilar, i el tercer pilar. El **segon pilar**: la política exterior i la seguretat comuna (la PESC), i, el **tercer pilar**: temes de justícia, d'interior, de circulació de persones, d'espais judicials, etc....

Últimament, la Unió Europea està, bàsicament, dedicada a preparar el que és la integració d'un gran nombre de països de l'Europa de l'Est, i d'altres països, però, sembla que els que porten més feina, són aquests països de l'Europa de l'Est. Amb aquesta finalitat, s'han dotat del **Tractat d' Amsterdam**.

Tornant a l'objecte, l'informe de Pedro Solbes es divideix en cinc capítols. En el primer capítol es descriu què és l'economia andorrana. Es descriu l'economia andorrana i s'enumeren els punts forts i els punts dèbils de la mateixa; sempre des de l'òptica d'una persona que és molt coneixedora d'aquest procés d'integració europea.

En el segon capítol, es fa una mica el que acabo de fer jo, de manera molt més docta i molt més detallada, és recorre el camí que ha hagut d'afrontar Europa en el seu procés de construcció.

El tercer capítol, comença a ser una mica el nucli de l'estudi. Amb el tercer capítol s'analitza què passaria si s'apliqués a Andorra el cabal, l'acord comunitari. Què passaria si s'apliqués aquí aquest cabal comunitari, i amb quins punts, entén l'autor de l'informe, que s'haurien de mantenir especificitats. Aquesta és una paraula que, en el nostre país, s'utilitza molt, ja sigui per raons econòmiques, ja sigui per raons històriques, ja sigui per motius d'identitat.

En el quart capítol, el que ens planteja Pedro Solbes, són els problemes o els reptes que haurem d'afrontar per cada una de les alternatives que tenim. Ens detalla, també, quina és l'opinió de l'autor.

Per tant és un informe molt acadèmic, molt sintètic, molt aclaridor del que és la relació entre dos realitats tant diferents: el que és el model europeu, que regula el procés de construcció europea, i, per tant les relacions entre socis grans d'una comunitat enorme; i, el que resultaria d'intentar, o de la voluntat de voler integrar, en major grau del que avui en dia està integrat, un país com Andorra a dins d'aquesta gran realitat, agafant com a base, o no, el model aquest comunitari. Model que ha demostrat, des del punt de vista europeu, que té molts punts positius, per tant, és un model molt treballat. Quan passen molts models potser, funciona molt bé quan estem parlant de realitats homogènies, quan introduïm una realitat molt heterogènia, com pots posar en un petit país, es produeixen xocs. D'alguna manera són els que descriu en Pedro Solbes en el seu informe.

Ja només voldria entrar en algunes de les conclusions d'aquest informe.

El primer que ens diu Pedro Solbes és: Andorra es veu afectada per la creixent mundialització, es veu i es veurà afectada, no només com a conseqüència dels avenços tecnològics, sinó, com a conseqüència de la, cada vegada més gran, interdependència de les economies nacionals i de les economies de blocs.

Andorra, es veuria afectada per aquest procés de globalització, amb independència de si prenguéssim, o no, la decisió d'augmentar el seu grau de relació amb la Unió Europea, amb independència de si decidís, o no, procedir amb la seva candidatura d'adhesió a l'Organització Mundial del Comerç. És a dir, Andorra, encara que es quedés quieta, es veuria afectada per aquest procés de globalització; ja es veu afectada avui en dia, però segurament es veuria afectada d'una manera molt més important en el futur. A més, Andorra té una especial situació entre França i Espanya, que fa que aquest efecte sigui encara molt més accentuat. Entre d'altres coses, perquè França i Espanya formen part d'aquesta realitat europea, i per tant aquesta realitat europea, ens està modificant el que hi ha més enllà del 100% de les nostres fronteres.

Poso un exemple, un exemple que tots els andorrans coneixen molt bé. La realitat europea, i per tant, la unió monetària, ja ens està afectant. Potser no ens afecta tant com als europeus, alhora de preparar-nos. Andorra sempre ha estat un país acostumat a treballar amb multi divisa i, per tant, el fet d'assumir una nova moneda, ens resultarà molt més fàcil que a la

major part del països europeus. Però Andorra perdrà tota una sèrie de nínxols, una sèrie de forats, una sèrie d'oportunitats que avui en dia té, en el moment en que Espanya i França, i la resta de països, adopten un patró comú l'euro, Espanya perd un dels recursos que, tradicionalment, ha tingut per mantenir la competitivitat de la seva economia, les devaluacions. Andorra ha sabut aprofitar molt bé aquesta recuperació periòdica de la posició competitiva d'Espanya, ha sabut molt bé jugar amb aquest diferencial de preus entre els seus dos països, per generar un volum d'activitat important.

En el moment en que es posa en marxa la unió monetària, (jo no diria que desapareix immediatament, perquè és cert que el nivell de preus dels dos països encara mantenen una diferència important), aquest paper d'intermediari que tant bé ha sabut aprofitar l'economia andorrana, pràcticament en tots els seus sectors, queda seriosament malmet.

També ens diu una altra cosa, Pedro Solbes: l'objectiu de qualsevol govern, ha de ser el de mantenir i millorar el que és el seu nivell de creixement, amb l'objectiu de millorar el nivell de vida dels seus ciutadans i de mantenir un màxim de nivell d'ocupació. A l'autor, aquest objectiu no li sembla fàcil, si, a mig i llarg termini, ens conformem amb l'actual model de relació que avui en dia ens lliga amb la Unió Europea, que és aquest Acord Duaner.

També parla de què representa avançar amb el tercer pilar, i com avançar en aquest tercer pilar en temes de justícia, en temes d'interior, en temes de circulació de persones, pot afectar a un país com Andorra. És a dir, que el 100% del seu entorn geogràfic avanci en aquest tercer pilar, pot afectar al Principat d'Andorra.

D'això, també, en tenim exemples concrets. La signatura dels trilaterals, d'alguna manera, ja introdueix algun avenç, tant del que són els nacionals dels tres països, com els nacionals de països tercers; també introdueix algun avenç, amb aquest model europeu que estava parlant abans, i per tant, també ens diu com avançar amb política i justícia comuns, avançar en política de seguretats comuns, avançar en llibertats com la de circulació de persones comuns, ens afectarà en un país com el nostre que és troba enclavat dins d'aquest territori.

Dos alternatives davant d'aquesta cruïlla, tres, de fet: no fer res; intentar avançar amb un model 100% genuí; o, adoptar de manera total o parcial, aquest model, aquest cabal comunitari que és un model que ha estat adoptat, amb major, o menor èxit, però que ha demostrat la seva utilitat per a tota una sèrie de països.

Si descartem la primera de les alternatives, no fer res, (sembla que s'ha de descartar), ens en queden dues: la primera, seria definir un model 100% genuí. Quin és el problema amb el que ens trobarem?. El problema amb el que ens trobarem és la dificultat d' introduir un model 100% genuí, amb el que poden ser processos de negociació multilateral. Això, doncs, ve íntimament lligat amb la nostra capacitat com a país. Si hi ha països de grandària importantíssima que, de cara a avançar amb la seva relació amb el bloc europeu, han d'anar tendint cap aquest cabal comunitari, més difícil seria per a un país com Andorra.

Una altra cosa que s'ha d'evitar, és que, el fet de parlar de definir un model 100% genuí, amagaria darrera una voluntat d'immobilisme. Clar, Pedro Solbes, també ens adverteix sobre això. Ens diu que, pot ser ara quan les coses van relativament bé, és el moment d'introduir aquests canvis, és molt més fàcil introduir aquests canvis amb un moment on sembla que el vent bufa a favor i la situació econòmica és, relativament, bona, quan hi ha un cert clima de pau social. Pot ser, és més fàcil començar ara, que no haver de començar en un moment on la conjuntura no sigui tant positiva.

En aquest punt, quan estava preparant aquesta petita intervenció, em va venir al cap un consell de Felipe González, de l'últim cop que va venir a Andorra, (pot ser, no hauria de parlar del Felipe González, perquè estem en campanya electoral; però, parlo igual, perquè el consell és molt valuós), González deia :*"Andorra tendria que pactar rápido y luego esperar, que no es lo mismo que esperar y luego pactar rápido"*. És a dir, *"pactar un modelo de referencia y definir el papel de Andorra para defender su identidad"*. La primera idea: pactin ara. Pactar ràpid i després esperar, és molt diferent d'esperar i després haver de pactar ràpid. *"Aviso para navegantes"*, pactin un model que tingui en compte la seva pròpia identitat.

Amb llenguatge comunitari, pactar vol dir avançar amb les quatre llibertats de les que hem parlat abans. Aquest avenç, per un país com Andorra, només ha de voler dir avançar-hi de manera equilibrada, és a dir, arribar a la fi d'una negociació que incorpori un percentatge

correcte de cabal comunitari, i un percentatge correcte d'especificitat. Un pas, dit així, molt maco, després, la dificultat, és posar-ho en marxa i arribar a bon port.

Perquè, és clar, una especificitat, com deia, és una paraula molt utilitzada, sobretot en un país com el nostre, i, **què vol dir, l'especificitat?** Penso que l'especificitat, no vol dir més que la descripció feta en els preàmbuls de l'Acord Duaner del 90, i, en els preàmbuls dels dos Tractats Trilaterals que Andorra ha signat recentment.

Pedro Solbes, també es pronuncia sobre quines són aquestes especificitats andorranes. Ens dona alguna pista de com es podria mantenir, fins i tot, en el cas d'optar per un model de relació més estret que l'actual amb la Unió Europea i, un model de relació més actual basat amb l'avenç amb aquest cabal comunitari. També, li sembla molt clar a Pedro Solbes, i em sembla que això és una opinió compartida per moltíssima gent en aquest país, que, en l'actualitat, no és realista plantejar la possibilitat de dir-se Andorra.

Per tant, podríem arribar a la conclusió següent, com a missatge d'aquest estudi de Pedro Solbes. Andorra s'ha de moure. Per a poder-ho fer, ens dibuixa diverses alternatives, diversos marcs de referència i, també, quins són els avantatges i els inconvenients de cada una d'aquestes alternatives. Andorra, mou-te abans. En el teu procés d'integració amb la Unió Europea, segur que hauràs d'avançar amb un marc de referència, clar que és el del cabal comunitari, però troba el camí per salvaguardar les teves especificitats i la teva identitat,

Això ens ho diu tothom. Com deia abans, això queda molt maco sobre el paper, però, és difícil de dur a la pràctica, quan un es planteja aquestes alternatives i quan un es planteja què vol dir identitat. Hi ha una **definició d'identitat** que m'agrada molt. És la definició d'identitat que va donar Robin Cook el ministre d' Exteriors anglès a l'última cimera comunitària de Niça: l'administració fiscal és un element essencial d'identitat d'un país, íntimament pròxim a la democràcia dels estats, per allò que representa de responsabilitat amb els seus parlaments nacionals. Espero que Robin Cook tingui molta raó.

Gràcies.